

جهلڪيون

دنيا ۾ بايوٽيڪ / جي اير فصلن جو معيار، 2012

پاران ڪلائو جيمس، باني ISAAA

ليڪڪ پاران دنيا جي هڪ ارب غريب ۽ بڪايا مال مائهن جي ناء

سال 2012ع ۾ بايوٽيڪ جي ڪارڻ فصلن ۾ بيمثال واڌارو ٿيو جيڪو

1996 ۾ 1.7 کان وڌيڪ 2012 ۾ 170 ملين هيڪٽرس ٿيو

هڪ حساب مطابق دنيا ۾ بايوٽيڪ فصلن جي پيداوار ۾ سال 2012ع ۾ 170.3 ملين هيڪٽر پيداوار جي واڌ ٿي، جيڪا 6 سيڪڙو سالياني آهي، جڏهن 2011ع ۾ ان جي پيداوار 10.3 ملين کان 160 ملين هيڪٽر هئي.

پهريون ڀيرو سال 2012 ۾ بايوٽيڪ جي ڪارڻ فصلن ۾ بي مثال واڌارو ٿيو جيڪو 1996 ۾ 1.7 کان وڌيڪ 2012 ۾ 170 ملين هيڪٽر ٿيو. اهڙي ريت بايوٽيڪ جو استعمال فصلن جو موجوده تاريخ ۾ 100 سيڪڙو کان وڌيڪ اڳ ڏيندڙ ٽيڪنالوجي آهي جنهن نهايت سٺا فائدا آهن.

1996 کان 2012 جي عرصي ۾ دنيا جي 30 ملڪن جي لکين هارين جي گڏيل آزاد فيصلي جي ڪارڻ 1.5 بلين هيڪٽر جو پوک پوکي جيڪا آمريڪا يا چين جهڙي وسيع پئماني تي مشتمل آهي. ساڳئي طرح لکين هارين جو اهڙو ڀروسو بايوٽيڪ فصلن جي پائداري، مضبوطي، سماجي، اقتصادي ۽ ماحولياتي فائدين جي حصول جي ڀرسان ڀڃڪڙي ٿي.

سال 2012ع ۾ ٻن نون ملڪن سوڊان (بي تي ڪاٽن) ۽ ڪيوبا (بي تي مڪائي) لاءِ پهريون ڀيرو پوک پوکي. جرمني ۽ سوئڊن منڊي جي بندش ڪارڻ پٽاٽي جي پوک نه پوکي سگهيا، جڏهن ته پولينڊ سياسي رڪاوٽن جي ڪارڻ مڪائي جو پوک کي ختم ڪري ڇڏيو.

سال 2012ع ۾ دنيا جي 28 ملڪن جن ۾ 20 ترقي يافتہ ۽ 8 صنعتي هئا، بايوٽيڪ فصلن جي پوک ڪئي، ساڳئي ريت سال 2011ع ۾ 19 ترقي يافتہ ۽ 10 صنعتي ملڪ شامل هيا.

هڪ حساب موجب، سال 2012ع ۾ 17.3 ملين هارين، جيڪي سال 2011 موجب 0.6 ملين هيا جيڪي ترڪي ڪندڙ ملڪن جا ننڍا ۽ گهٽ وسيلن وارا هاري هيا، انهن بايوٽيڪ فصلن جي پوک جي پيداوار ۾ 90 سيڪڙو جي واڌ حاصل ڪئي. هارين کي هر وقت نقصان جو خطرو رهندو آهي. هڪ حساب مطابق سال 2012ع ۾ چائين ۽ انڊيا (7.2 ملين هر هڪ) جي ننڍن هارين 15 ملين هيڪٽر ڪپهه جي فصل کي پوک لاءِ چونڊيو ڇو جو ڪپهه مان ڪافي ناڻو ڪمائي سگهجي ٿو.

سال 2012 ع ۾ پهريون ڀيرو دنيا جي 52 سيڪڙو ترڪي ڪنڊڙ ۽ 48 سيڪڙو صنعتي ملڪن بايوٽيڪ فصلن جي پوک پوکي. سال 2012 ع ۾ بايوٽيڪ فصل جي پوک ۾ ٽيٽون واڌارو حاصل ڪيو ويو جڏهن ته سڀ کان وڌيڪ پنڄوٽون جيڪو 11 سيڪڙو يا 8.7 ملين هيڪٽرس هيو جڏهن ته صنعتي ملڪن ۾ 3 سيڪڙو يا 1.6 ملين هيڪٽرس هيو.

جنس جي رٿابندي هڪ نهايت اهم خاصيت آهي. 2012 ع ۾ دنيا جي 13 ملڪن، جن مان 10 کان 13 ملڪ ترڪي ڪنڊڙ هيا، بايوٽيڪ فصل جي پوک پوکي جيڪا ٻه يان ٻن کان وڌيڪ جنسن تي مشتمل هئي. جڏهن ته 43.7 ملين هيڪٽر يا 170 ملين هيڪٽرس جي چوٽائي برابر رٿابندي 2012 ع ۾ ڪئي وئي.

برازيل جي چئن سالن جي مسلسل ڪاميابي دنيا لاءِ ڪارگر ثابت ٿي، جنهنجي بايوٽيڪ پوک جي واڌ شرح ڪنهن به ملڪ کان وڌيڪ آهي. هڪ حيرانگن حساب مطابق سال 2011 ع ۾ 6.3 ملين هيڪٽر، 21 سيڪڙو جيڪو 36.6 ملين هيڪٽرس تي پهچي ويو.

آمريڪا پنهنجي ملڪي قيادت 69.5 ملين هيڪٽر، 90 سيڪڙو تمام فصلن تائين ڪئي، جڏهن ته خشڪسالي جي ڪارڻ، سال 2012 ع ۾ آمريڪي مڪئي جي پيداوار ۾ 21 سيڪڙو ۽ سويابين جي پيداوار ۾ 21 سيڪڙو نقصان ٿيو. جڏهن ته ڪينيڊا 8.4 ملين هيڪٽر تي ڪينولا 97.5 سيڪڙو تي پهتو.

انڊيا 93 سيڪڙو استعمال جي شرح جي حساب سان 10.8 ملين هيڪٽرس تي بي-ٽي ڪپهه جي پوک پوکي، جڏهن ته ساڳئي وقت چين 7.2 ملين ننڍن ۽ گهٽ وسيلن وارن هارين 80 سيڪڙو استعمال جي شرح جي حساب سان 4.0 ملين هيڪٽر تي بي-ٽي ڪپهه جي پوک پوکي جيڪا اوسط 0.5 هيڪٽر في هاري هي حساب سان ٿي. انڊيا بي-ٽي ڪپهه جي پوک جي آمدني سال 2002 ع کان 2011 ع تائين 12.6 ارب آمريڪي ڊالر تائين واڌارو ٿيو جڏهن ته صرف سال 2011 ع ۾ 3.2 آمريڪي ڊالرن جو واڌارو ٿيو.

آفريڪا جنوبي آفريڪا سان گڏ پنهنجي بايوٽيڪ ايراضي جي واڌاري کي جاري رکندي 0.6 ملين هيڪٽرس کان 2.9 ملين هيڪٽرس پهتو، جڏهن ته سوڊان، جنوبي آفريڪا سان ۽ برڪينه فوسو، مصر سان گڏجي آفريڪا کي چئن بايوٽيڪ ملڪن ۾ شمار ڪيو.

پنجن يورپي ملڪن 129071 هيڪٽرس تي بايوٽيڪ بي-ٽي مڪائي جو فصل پوکيو، جيڪو سال 2011 ع ۾ 13 سيڪڙو هيو. اسپين يورپي يونين جي قيادت ۾ 116307 هيڪٽرس تي بي-ٽي مڪائي پوکي جيڪا سال 2011 ع 20 سيڪڙو هئي.

سال 1996ع کان 2011ع تائين بايوٽيڪ فصلن کاڌي جي حفاظت، اترجيوٽا ۽ موسمي تبديلي ۾ فصلن جي پيداوار ۾ 98.2 ارب آمريڪي ڊالرن جو اضافو ڪيو، بهتر ماحول ڏيڻ جي ڪري 473 ملين ڪي جي، اي-آئي دوائن جي مدد ۾ بچيا، جڏهن ته صرف سال 2011ع ۾ CO2 جي واڌاري ۾ 23.1 ارب ڪلو، جيڪو 10.2 لک ڪارن برابر آهي. جيڪو جيوويودتا جي تحفظ جي بچت ۾ 108.7 ملين هيڪٽر زمين تي مدد ڪئي، جنهن جي ڪري غربت جي خاتمو ٿيو جيڪو 15.0 لک ننڍن هارين ۽ انهن جي خاندانن سان گڏ ٿل 50 لک ماڻهن تي مشتمل هيا، جيڪي دنيا جا نهايت غريب ترين انسان آهن. بايوٽيڪ فصلن جي پوک ضروري آهي پر ان جي سُنن نتيجن لاءِ علاج ۽ تبديلي جي انتظامن جي پوک جي طريقن تي عمل نه ٿو ٿئي. بايوٽيڪ فصلن جي لاءِ گڏ ٿيڻ ضروري آهي ڇو ته بايوٽيڪ روايتي فصلن جي لاءِ ئي آهي.

مناسب سائنسي بنياد ۽ وقت سر اپائڻ جي گهٽتائي ان جي استعمال ۾ اهم رڪاوٽون آهن. ذميورا مشڪل آهي پر نا ممڪن نه، ننڍن ۽ ترڪي ڪندڙ ملڪن جي لاءِ ظابطگي ضروري آهي.

سال 2012ع ۾ عالمي سطح تي صرف بايوٽيڪ بچ جي قيمت 15 ارب آمريڪي ڊالر هئي.

مستقبل جا امڪانات: احتياط سان معمولي سالانه فائڊن سان گڏ استعمال جي ڪارڻ ترقي ۽ صنعتي ملڪن جي مکيه فصلن ۾ پهرين کان وڌيڪ اضافي جي اڳڪٿي ڪئي وئي آهي.

ISAAA هڪ غير منافع ادارو آهي، جيڪو سرڪاري ۽ غير سرڪاري ادارن جي تعاون سان ڪم ڪري ٿو. سڀني بايوٽيڪ فصلن جو ڪاڻو ISAAA جي اشاعت ۾ صرف هڪ ڀيرو ڪيو ويندو آهي پو پلي فصل ۾ ڪيتريون جنسو به پوکيو وڃن. تفصيلي معلومات لاءِ ISAAA Brief 44 ”دنيا ۾ بايوٽيڪ / جي ايم فصلن جو معيار، 2012، پاران ڪلائو جيمس، باني ISAAA“. وڌيڪ معلومات حاصل ڪرڻ لاءِ <http://www.isaaa.org> يا ايميل info@isaaa.org.